

Justitiedepartementet

Polisenheten

Rådets möte (rättsliga och inrikes frågor) den 25-26 oktober 2012

Rådets möte, Dagordningspunkt 7
Gemensamma kommittén, Dagordningspunkt 21

**Rubrik: Utkast till rådsbeslut om fullständig anslutning av Bulgarien och Rumänien till Schengensamarbetet (Sr Ask)
– Information om läget**

Dokument: Det har inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument:

Rådskommuniké:

KOM (2012) 410 slutlig (Rapport om framstegen i Rumänien inom ramen för CVM)

KOM (2012) 411 slutlig (Rapport om framstegen i Bulgarien inom ramen för CVM)

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 24-25 februari 2011 (RIF), 22-23 september 2011 (RIF), 1-2 mars 2012 (Europeiska rådet).

Bakgrund (inkl. syftet med behandlingen i rådet)

Avsikten med behandlingen i rådet

I dagordningen anges att avsikten med behandlingen är att ordförandeskapet ska informera om läget.

Generellt om Schengensamarbetet

Schengensamarbetet inleddes under 1980-talet som ett mellanstatligt samarbete mellan medlemsländer som sinsemellan ville påskynda genomförandet av fri rörlighet för personer. Samarbetet innebär sammanfattningsvis att personkontrollen vid gränserna mellan de

anslutna länderna tas bort men att ett antal s.k. kompensatoriska åtgärder införs genom att länderna följer ett gemensamt regelverk (Schengen aquis).

I och med Amsterdamfördraget (1997/1999) inkorporerades Schengenregelverket i EU-rätten och blev således en del av den gemensamma acquis. Alla länder som därefter ansluts till EU förväntas även ansluta sig till Schengensamarbetet. Schengenregelverket är bindande för medlemsstaterna från dagen då de ansluts till EU. En del av reglerna – i synnerhet de som innebär att gränskontrollen vid inre gräns tas bort – ska emellertid tillämpas först efter att rådet godkänt medlemsstatens förmåga att tillämpa regelverket på ett korrekt sätt.

För att kunna bedöma denna förmåga utvärderas länderna inom ramen för Schengens utvärderingsmekanism som funnits sedan mitten på 90-talet. Kriterierna för utvärderingen utgörs av de relevanta delarna av Schengenregelverket kompletterat av praktiska anvisningar i gemensamma handböcker. De områden som utvärderas är:

- gränskontrollen vid yttre gräns,
- hur polissamarbetet fungerar,
- om det finns ett adekvat dataskydd,
- hur viseringsutfärdandet fungerar och
- förmågan att nyttja Schengens informationssystem.

Rådsarbetsgruppen med ansvar för Schengenutvärderingar upprättar rapporter över de utvärderade områdena i vilka brister och förtjänster pekas ut. Vid brister ges länderna tillfälle att rätta till problemen. Med rapporterna som grund bereds sedan *rådsslutsatser* där rådet konstaterar att kandidatlandet utvärderats i enlighet med det överenskomna Schengenutvärderingsförfarandet och funnits ha förutsättningar att tillämpa regelverket på ett korrekt sätt. Därefter antas ett *rådsbeslut* där rådet formellt anger från vilket datum Schengenregelverket ska tillämpas i sin helhet i landet (m.a.o. datumet för när gränskontrollen vid inre gränser upphävs).

Beslut om utvidgning av Schengenområdet har senast tagits avseende nio ”nya” medlemsstater (Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern) i december 2007 och därefter de via avtal associerade Schweiz i december 2008 och Liechtenstein i december 2011.

Rumänien och Bulgarien

Processen för utvärdering av Bulgariens och Rumäniens förmåga att tillämpa Schengenregelverket inleddes 2007-2008. Rådet antog under 2011 slutsatser som konstaterade att Bulgarien och Rumänien formellt avslutat utvärderingsprocessen och visat sig redo att tillämpa Schengenregelverket på ett korrekt sätt. Därmed finns förutsättningar att genom ett *rådsbeslut* formellt ange från vilket datum

Schengenregelverket ska tillämpas i sin helhet i landet. Detta rådsbeslut tas med enhällighet. Vid Europeiska rådets möte i mars i år konstaterades ånyo att alla formella villkor för anslutning är uppfyllda. Europeiska rådet uppmanade även RIF-rådet att återkomma till denna fråga för att anta sitt beslut vid mötet i september 2012.

Ett motstånd mot anslutning från vissa länder har emellertid stoppat upp anslutningsprocessen. Motståndet från dessa länder bygger på de allvarliga brister som Bulgarien och Rumänien uppvisar inom kampen mot korruption och organiserad brottslighet samt det bristande reformarbetet inom rättsväsendet.

Vid sidan av Schengenutvärderingen är Bulgarien och Rumänien föremål för en *särskild övervakningsmekanism* (cooperation and verification mechanism - CVM). CVM är en mekanism för att kontrollera reformarbetet inom rättsväsendet och i kampen mot korruption och organiserad brottslighet, som beslutades i samband med att länderna beviljades medlemskap i EU. Granskningen av reformarbetet inom ramen för CVM kommer fortsätta tills länderna kan uppvisa tillfredsställande resultat eller rådet enhälligt beslutar om att mekanismen kan avslutas. De senaste rapporterna från Europeiska kommissionen som kom i juli har dock visat på bakslag i synnerhet för Rumäniens rättsväsende. Politisk kris i landet, påtryckningar från regeringsledamöter mot författningsdomstolen och begränsning av författningsdomstolens befogenheter när det gäller beslut fattade av parlamentet är några av de element som i synnerhet är oroväckande. Mot bakgrund av den rådande osäkerheten kommer kommissionen att anta ytterligare en granskningsrapport för Rumänien före utgången av 2012. Även för Bulgarien kvarstår substantiellt arbete, men i Bulgariens fall kommer inte nästa rapport förrän under 2013.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 4(2) i 2005 års anslutningsakt för Bulgarien och Rumänien, vilken stadgar att rådet ska fatta beslut om fullständig tillämpning av Schengenregelverket med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Svensk ståndpunkt

Frågan finns på dagordningen som en informationspunkt, någon diskussion förväntas inte. Vid detta rådsmöte kommer inget beslut fattas varför regeringen endast avser att lyssna av informationen.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet är positivt till ländernas anslutning till Schengenområdet.

Förslaget

-

Gällande svenska regler och förslaget effekter på dessa

De bestämmelser som reglerar Sveriges förhållande till övriga Schengenstater behöver inte justeras med anledning av att ett EU-medlemsland ansluts till samarbetet.

Ekonomiska konsekvenser

Anslutningen torde sakna beräkningsbara ekonomiska konsekvenser för Sverige.

Övrigt

-